

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Nemzeti és nemzetközi tőke.

Írta: **BERNÁT ISTVÁN**, országgyűlési képviselő.

A magyar államnak, úgy mondják a beavatottak, újra tetemes pénzre lesz szüksége. Ezt az eddigi, immár közel félszázados gyakorlat szerint kölcsönrel szándékozik az állam fedezni. A kölcsön megkötése nem igen szokott nehézségekbe ütközni. Mindig akad pénzesoport, mely erre az üzletre vállalkozik, csakis a feltételek megállapítása az, amely körül a vita folyani szokott.

A japánok megtették azt, hogy kormányzati elvvé emelték, hogy mindaddig, amíg saját feleslegeikből erre nem képesek, új beruházásokat nem tesznek, mert nem akarnak a kölcsönök révén idegenek adófizetői lenni.

A nemzeti függetlenségnek ily módon való biztosítása reánk is nagyon ránc férne, mert hiszen olyan állam, amely minduntalan idegen pénzhatalmakhoz kénytelen fordulni, azért, hogy valamely vállalkozásba belebocsátkozzék, tudjuk mindnyájan, nem független. Attól azonban messze vagyunk, hogy erre az álláspontra helyezkedjenek azok, akiknek kezében a hatalom és ezzel együtt a dicsőség összpontosul. Nem tudunk még kisebb dolgokat sem elérni. Szinte természetesnek találjuk mindannyian, ha az állam a külföldről köl-

csönöz, pedig igazában véve itt lenne az idő, hogy ha már kölcsönre szorul az állam, a nemzetközi tőke helyett gondoljon a belföldi tőkésekre is.

Most van az idő, mikor a részvénytársaságok közzé teszik mérlegeiket, megállapítják a nyereséget és annak a felosztására megtartják közgyűléseiket. Ezeknek a mérlegeknek az áttekintése egészben véve azt mutatja, hogy ebben az országban jóformán egyetlen jól vezetett hitelintézet sincs, amely igen tisztességes hasznot ne tudna biztosítani az ő részvényeseinek. A 10, 15 és 20 százalékos nyereségek nem ritkák, sőt találtunk egyet, a budapest—szentlőrinci téglagyár r. t.-t, melynek nyeresége a részvénytőke 207 százalékát teszi.

Ebben persze része van a téglakartellnek és ennek kapcsán a fogyasztók külön megadóztatásának.

A szaporodó pénz segítségével régi intézetek emelik tőküket, de alakulnak újon-utfélen újak is, ami bizonyos fokig azzal jár, hogy a betevők immár kevesebbet kapnak betéteik után s kénytelenek beérni a kevesebb százalékkal.

Ilyen viszonyok között teljesen bizonyos, hogy ha a pénzügyi kormányzat akarná, igénybe vehetné a magyar pénzpiacot arra nézve, hogy a szükséges pénznek legalább egy részét itthon szerezzze be. Az állami adósságok után ma

még jóval többet fizetünk négy százaléknál. Akinek tehát félretehető pénze van, igazán a saját szempontjából is okosan jár el, ha állami papírt vásárol.

Ausztriában megtörtént az az előbb hallatlan eset, hogy a pénzügyminiszter legutóbb 140 millió koronát a nemzetközi pénzesoport kizárásával a postatakarékpénztár révén szerzett be. A postatakarékpénztárhoz csatlakoztak az osztrák hitelintézetek, részt kérve és kapva a munkából, de a nyereségből is. A 140 milliót könnyen adták össze az intézetek és klienseik. Egy okkal több, hogy az osztrák önértetet emeljék és rámutassanak arra, hogy ime ez olyan dolog, amit Magyarország a maga részéről meg sem kísért utánozni. Lám pedig megtehetné, hiszen meg van erre a maga pihenő tőkeereje. A hitelintézeteknél nálunk a legutolsó hivatalos kimutatás szerint több mint háromezer millió korona volt elhelyezve és ez az összeg rohamosan növekszik minden évben.

Az ország hitelének és a magyar közgazdasági élet fejlődésének egyaránt érdekében van, hogy ha másként nem is, de ebben az egyben induljunk az osztrákok példáján. A nemzetközi pénzesoport, mely látja, hogy az üzlet ily körülmények között reá nézve kétségessé válhatik, hajlandó lesz olcsóbban

Emlékek.

A pókhálós asztalfiókból
Előkerült egy régi kóta . . .
Elfelejtette a nagyasszony
A menuettet már azóta.

A levendula illatából
Nem maradt semmi, semmi emlék,
A poros kótát a nagyasszony
S az unokák is elfeledték.

Odakünn az akácok nyiltak,
A hófehér szelid akácok,
A galamböszhaju nagyasszony
Régóta nem volt ilyen boldog.

De mikor már a sárga kóta
Utolsó oldalát lapozta
S valami hervadt, régi emlék
Fehér lelkébe szállt titokba.

A kopott billentyűkről ujjá
Lesiklott . . . Nem játszott tovább.
. . . Künn tavasz volt . . . Akácok nyiltak
És mosolyogtak az ibolyák.

Karafiáth Jenő.

Apák.

I.

— A feketekávét a terrasra kérem, —
mondotta Tourane ur a szobaleánynak. Azután
gyöngéden karonfogta a fiát és kivezette az
ódivatu ebédlőből.

Gyöngéd szeretettel nézett végig nagy
fiának erőteljes alakján.

Kávét ő töltött a fiának és egy valódi
havanna szivarral kínálta meg.

— A szivarok kitűnőek . . . és magam
sem tudom miért, de úgy tűnik föl, mintha
e szép nyárutói estékkel harmonizálnának . . .
Ezért „Alkonyszivarnak“ neveztem el őket . . .

Charles mosolyogva gyújt egy szivarra.
Apja újra megszólal:

— Oly boldognak érzem magamat, hogy
nálam vagy megint édes fiam. Ugy-e, együtt
töltjük az estét?

Charles szórakozottan felelt:

— Együtt.

Lassan szüresölik a kávét.

Tourane ur szellemesen, művelten és
finom megértéssel beszél. De Charles csak
szórakozottan hallgatja.

A nap vérvörösén tünt le.

A felhőkből lassacskán eltűnik a rózsafény.
Az első csillag is feltűnik az égen.

Tourane ur kényelmesen visszadül karosszé-
kén.

— Lásd, édes fiam, az életben minden
mulandó, de egy ember tetetésének az öröme
megmarad. Részemre az élet nem nyújthat
kellemesebbet, mint a veled való együttléte!

Charlesnek hizelegnek az apja szavai
és néhány szeretetreméltó frázissal felel, aztán
az órára néz.

— Már kilenc óra!

Tourane összerenzen. Gyöngé árnyék
suhán végig a homlokán.

— Likört, ha szabad kérem.

A felhőkből végleg eltűnik a vörös fény,
már csak ibolyaszínű fénysáv marad a helyén.

Csillagok előbujtak egészen. A sötétsé-
gen bájos világítások suhantak át és elbujtak
a kertben és feltűntek a tavakon . . .

Lassacskán kivilágosodtak az ablakok is
és úgy látszott, mintha sorsukról, életük tör-
ténétéről mesélnének egymásnak . . .

A két férfi iddogálta a likört. Azután
megint csak az óráját nézte Charles. Tourane

adni a pénzt s a magyar pénzpiac erejét és hitelét egy ilyen ügyesen keresztül vitt vállalkozás csak növelheti.

Budapest fő- és székváros legutóbb Londonban próbált szerencsét egy londoni cég támogatásával. A kölcsön azonban csütörtököt mondott. Az angolok nem voltak hajlandók jegyezni. Ez Budapest fő- és székvárosára nézve nagy erkölcsi veszteség és azokat, akik bevitték, igazán felelősségre kellene vonni, még akkor is, ha ebből a fővárosra kár háramlana.

Nemcsak a magyar iparnak és kereskedelemnek a fejlődéséről kell beszélni, hanem meg kell a magyar tőkésnek is adni azt, ami őket megilleti. Ha a vidéki pénzügyi intézetek komolyan veszik a dolgot, eredményeket érhetnek el, nyomást gyakorolva a fővárosiakra, amelyek a nemzetközi tőkével szorosabb kapcsolatban állva, annak a követeléseitől magukat nehezebben tehetik függetlenné.

Az őrszállási takarékpénztár igazgatójának jelentése az elmúlt üzleti évről.

Irigylésre méltó egy intézet az az őrszállási takarékpénztár. Büchler Vilmosban olyan igazgató áll az élén, kinek kitűnő pénzügyi szaktudása és egy kis vidéki pénzügyi intézet érdekkörén magasan felülemelkedő pénzügyi szempontjai takarékpénztári igazgatói teendőinél sokkal nagyobb feladatok megoldására is rátermettek.

Az őrszállási takarékpénztár részvényesei kettős örömmel nézhetnek minden közgyűlés elé. Először azért, mert az üzleti évről szóló beszámoló a biztos fejlődés gyümölcseit hullatja ölkébe; másodsor pedig azért, mert az igazgatói jelentés nemesak saját intézetük, hanem rendszerint az egész ország, sőt az egész világ gazdasági helyzetéről is alapos és tanulságos tájékoztatást nyújt nekik.

Büchler Vilmosnak az idei közgyűlés elé terjesztett igazgatói jelentése is tanulságosan összegezi az elmúlt esztendő pénzügyi eseményeit s olyan következtetéseket von le belőlük, melyek megérdemlik, hogy ne csak az őrszállási takarékpénztár részvényesei értesüljenek róluk, hanem az ország gazdasági viszonyainak alakulására hafást gyakorló egyéb tényezők is meghallják.

Épen ezért jónak látjuk jelentését egész terjedelmében közre adni.

* * *

Tisztelt közgyűlés! A szellemes Rochefoucault hereg egyik ismeretes aforizmája azt mondja: „Az ékesszólás abban áll, hogy az ember mindent mondjon, amit kell, és csak azt mondja, amit kell.”

Világért sem azért, mintha e böles mondás és az én szerény, gyöngye tehetségű személyem közt valamelyes összefüggést óhajtának megállapítani, de az utómondásban foglalt tanulságot nem szeretném elhárítani magamtól.

Föltett szándékom rövidre fogni mai beszédemet, amit Önök az ügyis kimerítő és egész működésünket összefoglaló igazgatói jelentésre való tekintettel méltán elvárhatnak tőlem.

A fősulyt mai fejtegetésemnek azon részére óhajtánám helyezni, mely az igazgatóság felosztási tervzetének egyik pontjára vonatkozik.

Felvilágosítással tartozom Önöknek azon célok felől, melyeket ezzel követünk, amennyiben ezzel intézetünk továbbfejlődésének és szélesebb alapon való kiépítésének alapkövét óhajtjuk lerakni, és én számítok arra, hogy e szándékunk bennerejlő jelentőségénél fogva az Önök soraiból is ki fogja váltani a méltó visszhangot és hogy Önök e jelentőség értékelésére a megfelelő zsinórmértéket fogják alkalmazni.

Mindenekelőtt legyen szabad futó pilantást vetnem a legközelebbi multra; meg kell rögzítenünk ugyanis néhány eseményt, melyek az elmúlt évben gazdasági és politikai téren lejátszódtak s melyekből részünkre is olyan következmények folynak, mik a haladásnak új ösvényeit jelölik ki számunkra.

Az önálló magyar bank felállítására érdekében kifejtett törekvések számos fejtegetést hoztak napvilágra, szenvedélyes parlamenti és közjogi harcokat idéztek fel és nemzetgazdaságunknak mérhetetlen károkat okoztak. E kérdést számos beszédben és a sajtóban oly behatóan taglalták, hogy önök közül minden egyes megalkothatta már róla a maga véleményét; s minthogy korábbi alkalmak révén az enyémet is ismerik már, mely teljesen egyez azok felfogásával, kik a bankközösség fenntartása mellett törnek lándzsát, azért e tárgynál tovább időzni nem óhajtók.

A lefolyt év elején a monarchia két állama osztrák és magyar kincstári jogokban nagy kibocsátásokat eszközölt és e címleteket nagyrészt a külföldön helyezte el. Ennek az lett a következménye, hogy jelentékeny mennyiségű arany özönlött be hozzánk, úgy hogy a jegybank aranykészlete mintegy 180 millióval emelkedett. Ez az egyik oka, hogy a pénz olcsó ára a gyöngye aratás ellenére is, mely nagymennyiségű gabona behozatalát tette szükségessé, az egész éven át megtarthatta uralmát.

Bosznia és Hercegovina annexiója, valamint a belőle keletkezett, de szerencsére vér nélkül eligazított összeütközés Szerbiával s az ennek kapcsán folyamatba tett mozgósítás nagy anyagi áldozatokat rótt mindkét államra. Bármennyire sajnálatos ez, bármennyire súlyosan érzik is a terhet az adófizetők, ennek a dolgnak is akad örvedetesebb oldala. A költségek fedezete végett ugyanis a kormány a francia tőkéhez folyamodott és végre évenként tartó komoly törekvés után megnyílik előttünk a tőkében gazdag francia pénzpiac.

Itt essék említés arról is, hogy az eddigelé merev angol tőke is késznek mutatkozik magyar célok szolgálatára. Amennyiben fővárosunknak beruházási célokra 40 millió kölcsönt sikerült kieszközölni Angliából. Oly mozzanatok ezek, melyekből a jövőre végtelenül nagy jelentőségű kilajások nyílnak meg előttünk.

Ha egyszer Angliának és Franciaországnak gazdag forrásai megnyílnak előttünk, akkor lüktető élet költözik majd nemzetgazdaságunkba, kereskedelem és ipar felélénkül és virágozóvá fejlődik.

ur észre vette és hangjában halk, felő kérdés rezgett, amikor megkérdezte fiát:

— Mi közünk az órához, hiszen nincsen dolgunk!

Charles nem felelt.

— Parancsolsz még tán egy szivart? Sört is hozatok!

— Köszönöm atyám, nekem ne hozass.

Tourane ur felsóhajtott, de nem szólt semmit.

Charles a második szivart szivta már türelmetlenül fel és alá sétált és újból nézte az óráját.

— Háromnegyed tíz!

Azután kissé zavartan folytatja:

— Még sétálni szeretnék, kissé szaladgálni van kedvem.

Atyja halkan kérdi:

— Veled jöjlek?

— Oh dehogy, csak unatkozni! Durek és Jeamin várnak reám... Bizonyára el se tudják képzelni, hogy hol kések.

És Tourane ur füstös billiárd szobát lát, benne lármázó fiatalembereket. Egy pillanatra tartóztatni akarja a fiát és meggátolni abban, hogy betartsa megbeszélte találkáját... De ezután csak annyit mond:

— Menj! Ne zavartasd magad.

És Charles elmegy...

II.

És egyedül marad Tourane ur e hosszú melankolikus estén.

A szive nehéz, a feje telve lesújtó visszaemlékezéssel.

Maga előtt látja életét, amely munkával, gonddal és nélkülözésekkel volt teli.

Husz éven át csak fia boldogságáért gondoskodott, husz éven át dolgozott hiába nehéz gonddal várta a jövő napot.

Apai izzó idealizmusa meggátolta mindama pompás kalandot, amelyben kellemes személyiségénél fogva része lett volna.

Legnagyobb boldogsága volt látni, mint nő a fia, mint fejlődik szép röpke pillangóvá a szürke hernyó; mint nő a fiu erőteljesen életerős férfivá; az az öröm elfojtott benne minden más érzelmét. A fiu örömnappjai az apa örömnappjait képezték és a gyermek apró gondjai erősen kínozták az apát, a férfit...

De mindez elmúlt, elfelejtődött.

Tourane ur hirtelenül áthidalhatatlan, tátongó mélységet érzett, a saját lelke és tulságosan imádott lény lelke között. És úgy

tűnt neki, mintha egyiké volna a barbárok aggastyánjainak, akiket az utódok fölládoznak, akkor, mikor tagjaik megmerevednek és a szemük pillantása bizonytalan lesz...

És könyörögve rebegte:

— Én Istenem! Jó Istenem!... Mit vétettem, hogy oly sok áldozatomért oly kevés szeretetet nyertem?

És hirtelenül lelki szemei előtt föltűnik egy másik terras, egy kis vidéki városban és maga előtt látja édes atyját, akivel együtt itta fekete kávéját egy juniusi estén.

Ő is türelmetlenül várta akkor, hogy elmehessen; ő is nézte az óráját, miközben az öreg ember halkan kérte, hogy maradjon vele, lelki furdalást érez. Fájóan szorul össze a szive és belesír az éjszakába.

— Atyám, atyám! Bárha még egyszer...

Aztán elhallgat.

És egyszeribe a megadás érzése tölti be a szivét és meggondolja, hogy tulságosan nehéz volna elbirni a halált, ha nem előzné azt meg az elhagyatottság...

Rosny H.

A helyzetnek előitélettől ment megítélésükre kötelességünk rámutatni a következő tényekre, amelyek előállnak, ha majd egyszer a rég óhajtott nyugalom bevonul belső politikánkba és gazdasági helyzetünk megszilárdul. Ha fel nem tehető is, hogy azonnal aranyra térünk át, mindazonáltal remélhető, hogy a pénzügyi helyzetek közt — a vidékiek közt is — verseny fog kifejlődni, melyben a győzebbeknek erős próbát kell majd kiállaniuk. Mindenesetre szimptomatikus jelentőségű, hogy a most elmúlt esztendőben 163 vidéki intézet összesen kerek 37 millióval emelte fel részvénytőkéjét. Vajjon nem kell-e ebben máris készülődést látni az előreérezett jövő feladataira?

Sőt én már nem tulságosan nagy távolságban látom az időt, mikor a vidéki intézetek, ha nem is egyenként magukra, hanem a központ által képviselt összességükben az állami kibocsátásokban is részt fognak venni. Az erre való törekvések már folyamatban vannak és nagy buzgalommal folytatják.

És ha mindezen feltevések be nem válnának, ha erre vonatkozó várakozásaimban csalódnom kellene is, akkor is vannak fontos, hozzánk közelebb eső okok, melyeknek következtében a beszédem elején jelzett pontra vonatkozólag a következőket bátorodom pro memoria figyelmükbe ajánlani.

Tisztelt részvényesek! Éppen négy éve, hogy akkori előterjesztésem alapján elhatározták, hogy a tartalékalap mindaddig, míg a részvénytőke magasságát azaz a 200,000 koronát el nem éri, a rendes javadalmazáson kívül saját kamataival is gyarapíttassék. Az akkori általános tartalékalappá egyesített két tartalék akkor 85,000 koronára rugott, holott ma a tartalékalap 165,000 koronára növekedett és alapos kilátásunk van arra, hogy két év alatt az előirányzott 200,000 korona magasságot is el fogja érni.

Mivel azonban akkori határozatunk további eljárásunk módja felől ki nem oktatott bennünket s mivel egy intézet előretörekvésében beálló nyugalom egy volna a visszafejlődéssel, Önök elé fogom vetíteni azt a képet, mely már ma megnyilatkozik az én lelki szemem előtt.

Magam előtt látom az 1911. év mérlegét és ebben a részvénytőkét 200,000, a tartalékalapot hasonlóképen 200,000 koronával beillesztve. Hogy ez valóság lesz, ahhoz szerintem, ki a helyzetet alaposan ismerem, semminemű kétség sem férközhetik s ez iránt kezeskednek az utolsó évek eredményei is. Itt egy új korszak kezdődik, melyben a tartalékok javadalmazása kissé lassított ütemben történik, ahelyett azonban teljes erőnkkel a részvénykibocsátási alap emelésére fordítjuk és én azt hiszem, nem tévedek, hogy eddigi konzervatív osztalékpolitikánk fenntartásával ez alap 1915-ig, tehát máától számított 5 év alatt eléri a 100,000 korona magasságot. Mi történnék e 100,000 koronával? Önök bizonyosan kitalálták: ezen 5000 darab részvényt fogunk kibocsátani és minden különös hozzájárulás teljesítése nélkül minden két részvényre egy új részvényt, mint kedves ráadást fogunk a részvényesek közt kiosztani.

Nos ha már megállapítjuk takarékpénztárunk kifejlesztésének alapelvét, egyben hadd mondjam meg, hogy én az eddig mondottakkal még nem tekintem befejezettnek tevékenységünket. Annak idején további 300 darab részvényt kell kiadni 300 korona ráfizetéssel, tehát 500 korona kibocsátási árfolyammal, miáltal egy csapásra 90,000 korona jut a

tartalékalapnak és összes saját tőkéink 800,000 koronára, esetleg még többre emelkednek.

Tisztelt részvényesek! Azt ígértem, hogy lehetőleg rövid leszek. Nagy sora volna, ha én a jelentés keretében önök elé terjeszteném számításaimat. De biztosíthatom önöket és be is bizonyíthatom, hogy ezek reális alapon nyugszanak és hogy részvényeink osztaléka e terv foganatosítása után se fog 15%-on azaz 30 koronán alul sülyedni. Kész vagyok kívánatra a részletes kimutatást is előterjeszteni.

De ha kérdésesnek tűnnék fel, vajjon az adott viszonyok között tőkéink emelése egyáltalában kívánatos-e, akkor csak arra a visszautasíthatlan pénzügyi sarkételekre utalok, mely szerint saját javainknak összhangban kell állaniuk a kezelt idegen tőkékkel, mert különben az intézet hitele szenved és a legcsekélyebb depresszió esetén könnyen fennakadás állhat be.

Nagyon érdekesek és tanulságosak különben a vidék gazdasági erőiről kiadott statisztikai adatok is, melyek szerint a vidéki intézetek egyenesen predestinálva vannak arra, hogy a magyar nemzetgazdaságban vezető szerepet játszanak. Hogy ezt számokkal is megerősítem, elég felemlítenem, hogy a vidéki intézetek együttvéve 4 milliárdot kezelnek, 600 millió saját tőkével rendelkeznek és jelzálogkölesönük $\frac{3}{4}$ milliárdra rug.

A vidéki intézetek jelentősége a váltóleszámitolási üzletben is pregnánsan jut kifejezésre. A magyar pénzügyi intézetek összessége 1700 milliónyi váltóanyag felett rendelkezik; ezekből a fővárosi intézetekre esik 500 millió, a vidékiekre pedig több mint $\frac{2}{3}$ rész. Épugy a betétek tekintetében is nagy jelentőség jut az utóbbiaknak, amennyiben az összes 4 milliárd magyar betétből a fővárosra esik 1 milliárd, a vidékre azonban ez összegnek háromszorosa.

És ha, mint Kadosa Pál, a tapasztalt gazdasági író és az angol-osztrák bank főtitviselője a vidéki intézetekről írt egyik cikkében találóan mondja, „ha a vidéken minden igazgatót át volna hatva a meggyőződéstől, hogy feladata nem merül ki az osztalékfizetésben, hanem magasabb gazdasági célok felé is kell törekednie“, akkor a gazdasági fellendülés csakhamar bekövetkezik a vidéken is.

E versenyből nekünk nem szabad kimaradnunk s erős a bizodalom, hogy mi is csakhamar bevezünk a saját tőkeerősségünk védő kikötőjébe és minden irányban áldást osztogatva teljes értékű tényezőkké fogunk bizonyulni.

H I R E K .

† **Falcione Gusztáv.** Városunk egyik legtekintélyesebb családját, a Falcione-családot rövid idő alatt a második súlyos veszteség érte. A minap Falcione Lőrincben a család egyik ágának feje róttá le végső adóját a természet megmásíthatatlan rendjének, most meg Falcione Gusztávban a család másik ágának [derek] hajtása tört le váratlanul időnek előtte.

Falcione Gusztáv hivatása szerint kereskedő volt. Virágzó fűszer- és csemegeüzletét azonban már rég feloszlatta és csupán a dohány-nagyüzsdét és a különlegességi dohánygyártmányok árusítását tartotta meg. Sőt két évvel ezelőtt az utóbbtól is megvált.

Az üzleti élet gondjai, bár példás lelkiismeretességgel vezette üzletét, sem idejét, sem munkás szellemét nem kötötték le annyira, hogy egyikből is, másikkól is jókora részt ne szentelhetett volna a közügyeknek is, melyek mindig kiválóképen érdekelték.

Oroszlán része volt a zombori Export-gőzmalom alapításában, mely ugyszólván kezdettől fogva az ő szellemi vezetése alatt állott. Ő volt a részvénytársaság alelnöke és felügyelő bizottságának elnöke.

Kereskedelmi téren szerzett érdemeit méltatta a kormány és király is, midőn a kereskedelmi tanácsos címével tüntették ki.

Mint a város törvényhatósági bizottságának virilis tagja élénk részt vett egy városi, mint az országos pártpolitikai mozgalmakban. A régi szabadalvúpártnak volt oszlopos tagja s a párt feloszlása után is hűségesen ragaszkodott annak elveihez és hagyományaihoz, úgy hogy régi szabadalvúság és Falcione Gusztáv egy fogalommal forrott össze városunk közönségének tudatában.

Pénteken is pártértekezleti megbízásból járt fönn a városházán bizonyos ellentéteket kiegyenlíteni. E fáradozása közben érte utól a halál egészen váratlanul élete hatvanadik évében.

Neje, négy gyermeke s nagyszámu rokonsága gyászolja s az egész város közönségének őszinte részvéte kísérté örök nyugvó helyére az élete végső percéig fáradhatatlanul tevékeny férfit.

Családja a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Falcione Gusztávné szül. Zányi Teréz egy a saját, valamint az alulírott gyermekei, unokái és az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel jelenti, hogy felejthetetlen jó férje, a legjobb édesapa, nagypapa, testvér és sógor Falcione Gusztáv kereskedelmi tanácsos, Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja stb. folyó hó 11-én, pénteken délelőtt 11 órakor életének 60-ik és boldog házasságának 39 ik évében hirtelen elhunyt. A felejthetetlen drága halott hült tetemeit folyó hó 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor fogják Zomborban a gyászháznál a r. kath. egyház szertartása szerint beszentelni s azután a szt. Rókus temetőben a családi sírholtba örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise-áldozatot a zombori róm. kath. plébániatemplomban kedden, folyó hó 15-én reggel 9 órakor fogják a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1910. évi február hó 11-én. Áldás emlékére! Béke poraira! Falcione Árpád, Falcione László, Draxler Brunóné szül. Falcione Irén és Falcione Helen, gyermekei. Falcione Árpádka és Draxler Lipót Albin, unokái. Falcione Árpádné szül. Fernbach Irén, menyje. Draxler Brunó, veje. Falcione Nándor és özv. Alföldy Gedeonné szül. Falcione Mária, testvérei. Falcione Nándorné szül. Falcione Milla, Zányi Bódog és felesége szül. Wieghardt Paula, sógornői és sógora.

A zombori Export-gőzmalom részvénytársaság igazgatósága és felügyelő-bizottsága a következő gyászjelentést adta ki:

A zombori Export-gőzmalom részvénytársaság igazgatósága és felügyelőbizottsága a legmélyebb fájdalommal tudatja Falcione Gusztáv ur kereskedelmi tanácsos, a zombori Export-gőzmalom részvénytársaság alapítója, alelnöke, végrehajtó bizottsági elnökének és az intézet szellemi vezérének folyó hó 11-én váratlanul történt elhunytát. Folyó hó 13-án délelőtt 11 órakor a gyászházból kísérik örök nyugalomra. Zombor, 1910. február 12-én. Nyugodjék békében!

Kinevezés. Az érseki hatóság Bobár Dezsőt kasszallásra tanítónak nevezte ki.

A gombosi hid. A gombosi dunai hid építési munkálatai gyors tempóban haladnak előre. Az innenső két pillér elkészült s most már a hídszerkezetet is kezdik ráerősíteni. A pillérek építését a másik oldalra fogják folytatni és ha az idő kedvező lesz, a tulsó pillérek is rövid idő alatt elkészülnek.

A Voltaire-Egyesület összejöveteleit minden pénteken este 9 órakor tartja a Vadászúrt kávéházban.

Algimnázium Csurogon. Csurogon mozgalom indult meg egy algimnázium felállítására. Az ügy élén Kékity József jegyző áll, aki mindent elkövet, hogy azt dülőre vigye. Ő szerkesztette a miniszterhez intézendő kérvényt is, melynek átadására Zákó Milán ny. főispán vállalkozott.

A protekciós kéményseprő. A magyar közigazgatási rendszer sokszor furcsa virágokat terem. Ez a rendszer teszi lehetségessé, hogy szép Magyarországon léteznek különféle sine curák, jól jövedelmező, busás hasznót hajtó állások, melyeknek elnyerése nem mindig a rátermettségtől vagy érdemtől függ, hanem más egyebektől. — Ilyen állás Magyarországon a kéményseprőmesteri állás is. Aki a kéményseprőmestert holmi fekete s katógó papucsban járó kormos bácsinak képzele, nagyon téved. A kéményseprőmester az, akinek joga van arra, hogy bizonyos területen a kéményeket kapartassa. Természetes, kaparhatja maga is, ha akarja, de nem bolond ezt tenni két okból. Először azért, mert rendszerint olyan sok kéményt van joga kaparni, hogy maga saját személyében meg nem vakarhatja. Másodszor pedig egyszerűen azért, mert elvégzi ezt helyette más, úgy hogy feladatul neki csak a jövedelem elköltése marad. A sok privilegium drága hazájában, Magyarországon a kéményseprőség nagy jövedelemmel járó kiváltság. Török is magukat érte az emberek. Különösen egy-egy nagyobb város kéményseprőmesteri jogosítványért, mert a kéményseprőmester jövedelméből nemcsak a polgármestert, de még vagy 5—6 kisebb városi tisztviselőt is el lehetne látni fizetéssel. Szeged városban üresedett meg a kéményseprői állás legutóbb. A városi tanács az ő véleménye szerint legérdemesebb embernek akarta ezt adományozni. Ámde hihetetlen, de igaz, a dologba beleavatkozott maga Kossuth Ferenc és az ő pártfogoltja lett Szegeden a kéményseprő. A város a legfelsőbb fórumnál, a közigazgatási bíróságnál élt panasszal, honnan most érkezett le a határozat, mely a volt miniszter pártfogoltját megerősítette állásában s a várost panaszával elutasította.

Közgyűlés. A zombori ügyvédi egyesület február 26-án este 6 órakor az Elefántban rendes évi közgyűlést tartja.

Nyilvános nyugtázás. A zombori továbbképző tanfolyam szabóipari hallgatói által folyó hó 6-án rendezett táncvigalmán felülfizettek: Zsulyevits Ernő 5 kor., Frey Imre 4 kor., Alföldy László, Fehér Jenő 3—3 kor., Mayer Károly, Kollár József, Knipl János, Müller Gyula, Weidinger testvérek, ifj. Ehrlich József, Sipos Gábor 2—2 kor., N. N. 1—60 kor., Fehér N., Lippert Béla, Gyöngyösi Dezső, Spitzer Jakab, Szabó Gyula, Rüll István, Reisz Sándor, Tantner Ottó, Bretter Péter, Bozsánszky János, Dörfler Gyula, N. N. 1—1 kor., Schön Adolf 80 fil., Brkity György 50 fil., Auliczky N., Jung János 40—40 fil., Böhm Lajos 30 fil. Fogadják az adakozók a rendezőség hálás köszönetet.

A kártya ellen. A főlegyházi főszolgabíró betiltotta az összes koresmákban a kártyajátékokat. A tilalom ellen vétő koresrosok elvesztik italmérésü engedélyüket. — Minthogy a kártya sok bűnök szokott okozója lenni, ezt a rendeletet mindenesetre üdvösnek lehet mondani. Csak be is tartás!

Felesége után a halálba. Gábor Gáspár szabadkai 61 éves földműves szerfelett busult az asszonya után, aki e hó elején meghalt. Elkieseredésében teljesen átadta magát az ivásnak és bánatában felakasztotta magát.

Felülfizetés. A zombori iparos dalárda által folyó hó 1-én rendezett dal- és táncestély alkalmából utólag felülfizettek: Weinfeld Mór 5 kor., Szondy Mátyás 2 kor.

Egy gyermek tragédiája. Bajáról írják: Fullér Teréz öt esztendő leánya péntek délután néhány percre magára maradt a könyhában. A kis leánya a takaréktűzhelyhez közel állott. Egyszerre egy szikra a leánya ruhájára esett. A ruha tüzet fogott és nyomban lángba borult. A kis Teréz kétségbeesett sikoltozására édesanyja berohant a lakásba, de már késő. A kisleány teljesen összeégett és súlyos, halálos sérüléseket szenvedett. Beszállították a városi kórházba. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy megállapítsa, kit terhel a mulasztásért a felelősség.

A lovasság szürke egyenruhája. A lovasság volt eddig az egyetlen fegyvernem, amelynek nem volt tábori egyenruhája. Most, mint a „Zeit“ értesül, a lovasság is tábori egyenruhát kap, amely szürke színű lesz.

Becsületes betörő. A múlt héten történt, hogy Berger Izidor felsőszentiváni kereskedő üzletének ajtaját ismeretlen tettes felcsatolta és onnan mintegy 300 korona értékű árut lopott. A csendőrség másnap reggel megindította a nyomozást. A tettest azonban nem derítette ki. A rákövetkező éjjelen felzörgették Bergert. Mire azonban kiért az utcára, már nem volt ott senki. Ellenben a tőle lopott áruk mind egy szálra fel voltak halmozva a boltajtó előtt.

Megszöktetett cigány leány. A törökbecsei cigánysoron a legszebb cigány leány hírében állt Latár Gizella. Ez a szépséges cigány leány megtetszett végtelenül egy óbecsei cigány legénynek és mert megértették egymást, egy csöndes estén a legény megszöktette Óbecsére. De az egymásért rajongó szerelmesek nem sokáig turbékolhattak füstös otthonukban, mert az öreg Latár leánya keresésére indult s mikor azt szép szóval nem kaphatta haza, a csendőrséghez meg a szolgabíróhoz fordult, ahol azután apai szívet megnyugtatóan úgy intézkedtek, hogy a megszöktetett leány mint apai felügyelet alatt álló kiskorú, rendőri hatalommal siránkozó szüleinek átszolgáltatandó. Az óbecsei rendőrség eme megbízásnak csütörtökön meg is felelt és a szerelmes gerlepárt szétszakította, a cigányleányt Törökbecsére kísérte szüleihez.

Végzetes szerencsétlenség. A palánkai kenderáztató és fonógyárban végzetes szerencsétlenség történt. Schlafeser Károly gépfelügyelő jobb karját egy fogas dob bekapta és teljesen összeroncsolta. Az egyik dob eldugult, a felügyelő látva ezt megállította a gépet, azonban nem várta be a forgó dob megállítását, hanem így fogott hozzá a dob tisztításához. Az egyik fog megkapta kabátja ujját s egész karját a gépbe húzta s azt teljesen összeroncsolta. Schlafeser Károly ezelőtt tizenöt évvel szintén e gyárban már elvesztette a balkarját hasonló módon. Dacára annak a körülménynek, hogy amputálták, már nem tudták az életnek megmenteni. A szerencsétlen ember kínos szenvedés után meghalt.

Gondnokság. Dr. Tamkó Károly újvidéki ezredorvost és Güns Mária óbecsei lakost gondnokság alá helyezték.

Művészet — Irodalom.

Lagerlöf Selma, a Nobel-díj idej nyertese, most egyike nálunk a legolvasottabb idegen írónőknek. Egyik legszebb novellája, „Egy udvarház története“ már régebben megjelent a „Magyar Könyvtár“ novellacsarnokában, s most ugyanott lát napvilágot egy másik remekműve, a „Legendák“, mely immár világszerte ismeretes. Lagerlöf Selma ez egyszerű, bensőséges hittel megírt történetekben van leginkább elemében; „Úrnök Jézus és Szent Péter“, „Ágnes néni“, „Az egyiptomi menekülés“, „A karácsonyi rózsza legendája“, „A királyné kínese lidája“, „Santa Caterina di Siena“ — mindezek annyira tele vannak mélyeséges költészettel és csudás bájjal, hogy

a világirodalom kevés hozzájuk fogható mutathat fel. A „Magyar Könyvtár“ valóban nagy szolgálatot tett a közönségnek lefordításukkal, melyet Pogány Kázmér végzett nagy szeretettel és gondossággal. A füzet 30 fillérért kapható minden könyvtárban.

Az időjelzés.*)

Vissza kell térnem az okhoz, amelyből kiindulva építette fel a „Meteor“ mély gondolkodású tudós szerkesztője az okozatokat. Tanítása a következő:

A nagy mindenségben nyugalom nincs, az örökélet benne végtelen.

Ezt az örök mozgást emberi véges ésszel felfogva csakis egy bizonyos erő végezheti. A teremtés munkája tehát nem lehet más, mint valamely nagyságu és irányu mozgás eredménye.

Ki vitathatja el azt, hogy az örök mozgás nemcsak a világegyetem fentartója, irányítója, hanem bennünk, rajtunk és mindenben, mindenben, ami körülöttünk létezik, él és uralkodik?

Ezt az erőt — hogy emberi ésszel felfoghassuk — részekre osztva elnevezzük hullámrezgésben nyilvánuló erőparányoknak. Az erőparány vagy abszolút, vagy relatív és törekvésük egy végtelen gömb irányban haladva egy tökéletes nyugalmat elérni. A gömb irányban való haladás azért történik, mert ez a teremtés legtökéletesebb alakja, valaminthogy ez az alak nyilvánul meg egy vízecsében, mint a legnagyobb égi testekben. Az erőparány igenleges és nemleges törekvő erejénél fogva azt az igyekezetét, hogy a tökéletes nyugalmat elérhesse, egyensúlyzó helyzetét megtalálja, soha elérni nem fogja, mert egy tökéletes gömb irányban haladva egyensúlyi helyzetét mindegyik erőparány egyensúlyzóját megtalálja, *csupán egy nem, amely a gömb középpontjába esett.*

E szabadon maradt erőparány mindenkor igyekezni fog tulsúlyra törekvő erejénél fogva az egyensúlyi helyzetet megzavarni, ami mindenkor sikerülni is fog neki, akár csak egy mérleg két serpenyőjében bármily nagy súlyok tartás is egymást egyensúlyban, egy csekélyke reádobott súly meg fogja zavarni azt.

Hogy az erőhatás parányainak abszolút és relatív törekvésük van, bizonyítja a villamosság két sarki jelentősége, mely szintén a nagy mindenséget összetartó erő szülöttje.

Az előadottakból indulnak ki azok a hatások, melyek a föld légkörének változásait idézik elő.

Chorus Iván.

(Folytatom.)

*) A „Meteor“ megrendelhető a következő cím alatt: Vozary Pál főmérnök Budapest, Donáti-utca 2. Előfizetési ára egy évre 8 kor. Megjelenik havonta 4-szer.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

A politikai lapok nagyobb részét bejárta a tudósítás a szabadelpárt vezéreinek bácsnemei tanácskozásairól. Ezekben Szemző Gyula neve szerepel. Minthogy 40 éves politikai, országgyűlési és vármegyei szereplésben mindig ellenzéki voltam és maradtam, szükségesnek látom félreértések elkerülése céljából annak a kijelentését, hogy azokon a pártgyűléseken nem én, hanem unokaöcsém, ifju Szemző Gyula vett részt.

Zombor, 1910. február havában.

Szemző Gyula.

Ebedlő szobaberendezés, egy használt zongora, két gyermekágy matracal eladó. Megtekinthető a délelőtti órákban Galamb-utca 3. sz. alatt.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

768/kig. 1910. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye palánkai járásához tartozó és 3918 lélekszámmal bíró Bácsstóváros nagyközségben megüresedett községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A javadalom áll:

1. Az 1908. évi XXXVIII. t. c. 10. és 13. szakaszaiban megállapított törzsfizetés 1600 kor. és 5 évenként 200 kor. korpótlék a törvény szerint.

2. Évi lakpénz 600 kor. addig, amíg a község a lakást természetben nem szolgáltatja.

3. A vármegyei szabályrendeletben megállapított beteglátogatási stb. díjak.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908. évi XXXVIII. t. c. 7. §-ában előirt képesítésüket s eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám **1910. évi április hó 1-éig** bezárólag adják be, mert a később érkezőket figyelembe nem fogom venni.

A választás napjának kitűzése iránt utólag fogok intézkedni.

Palánkán, 1910. február hó 8-án.

Alispán ur megbízásából:

R A D I C H,
szolgabíró.

ELADÓ.

Egy 10 lóerejű alig használt LANGEN és WOLF-féle **benzinmotor** előnyös feltételek mellett **eladó.** — Bővebbet a kiadó-hivatalban.

499/1910. sz.

Pályázati hirdetmény.

A zombori járáshoz tartozó Körtés nagyközségnél elhalálozás folytán üresedésbe jött községi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek, s felhívom az állást elnyerni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi március hó 5-ik napjának déli 12 órájáig** nyújtsák be.

Javadalmazás:

1. Törzsfizetés a községtől 1040 K.
2. Az 1904. XI. t. c. alapján járó állami fizetés kiegészítés.
3. 3 kat. hold 741 ööl föld haszonélvezete, amely föld után az adót a község fizeti.

4. Természetbeni szabad lakás.

5. A szükséges fűtőanyag a házhoz való ingyen szállítása.

6. A szabályrendeletileg megállapított magánmunkálati díjak.

Zombor, 1910. február hó 8-án.

T Á R C Z A Y,
főszolgabíró.

Eladó ház.

Zomborban a Flórián-utca 32/a számú ujonan épült dupla, nyole évi adómentes ház, mely áll: 5 utcai, 2 udvari szobából nagy terrassal, 2 előszoba, 2 fürdőszoba, 2 konyha, 2 élőkamra, pince és padlással, parkirozott udvarral, elköltözés miatt **szabad kézből eladó.**

Bővebbet a tulajdonosnál:

Baummann Nándorné.

3-1

Házeladás.

A volt néhai Thurszky Jenő-féle uriház, a **Dob-utca 8. sz. alatt**, 40 évi 12,000 korona 5% amortizális kölcsönrel, előnyös feltételek, esetleg szőlő vagy szántóföld becserélése mellett

- - szabadkézből eladó. - -

Sztojkovits Zakár G.,

tulajdonos, Rákóczi-ut 24. sz.

3-1

- Valódi brünni szövetek -

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú	1 " "	10 " "
elegendő teljes férf.	1 " "	12 " "
ruhához	1 " "	15 " "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " "	17 " "
ára csak	1 " "	18 " "
	1 " "	20 " "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20-**K-ért** épügy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindent ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 95.

:: Minták ingyen és bérmentve. ::

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövetségletét directe a gyártás helyén, Siegel-Imhof cégnél rendel. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szöveteiből. **SZABOTT, LEGOLCSÓBB ÁRAK!** Bármily kis megrendelés teljesen szigorúan 20-1 mintahű és figyelmes.

14770/VII. 1910. sz.

Hirdetmény.

A bácsalmási dohánynagyárudának kezelése felmondott, miért is annak 1910. április 1-től leendő biztosítása végett a versenytárgyalás alulirt pénzügyigazgatóságnál **1910. március hó 3-án délelőtti 10 órakor** fog megtartatni.

A közelebbi felvilágosítások az igazgatóság VII. ügyosztályában megtudhatók.

Zombor, 1910. február 10-én.

Fodor,

pü. igazgató h.

911/kig. 1910.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Liliomos községben üresedésben levő községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása havi előleges részletekben fizetendő évi 1600 korona készpénz fizetés, lakbér fejében, míg a község természetbeni lakást nem ad, az 1908. évi XXXVIII. t. c. alapján a törvényhatóság által jogerősen megállapítandó évi összeg.

Husvizsgálatért a községtől évi 400 korona. Végül az 1908. évi XXXVIII. t. c. alapján a vármegyei törvényhatósági bizottság által jogerősen megállapítandó látogatási díjak.

Kézi gyógyszerár tarthatása végett tartozik a megválasztott folyamodni és azt működése tartamára fentartani.

A község szláv ajku, 2800 lelket számlál, miért is a szláv nyelv ismerete megkívánatik és ezen körülmény igazolandó.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen — születési anyakönyvi kivonattal és az eddigi működést igazoló hatósági bizonyítványokkal is felszerelt kérvényeket hozzám **folyó évi március hó 20-ig** nyújtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

Hódság, 1910. február 9-én.

RUMBACH LAJOS,

tb. főszolgabíró.

3-1

MEGNYILT!**MEGNYILT!****SAVOY-**

A főváros legszebb utronalán, nyugodt és előkelő helyen.

nagyszálloda

VIII. József-körút 16. **BUDAPEST.** VIII. József-körút 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Tarsalgóterem. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban, telefon. Mersekelt árak, szobák 3 kor.-tól feljebb, fűtés, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasut-közlekedés az összes pályaudvarokkal.

15-8

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, tánevigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készítettnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.